

12.6.2025 Blogi

Kuntoutuksen DigiKunto

Digitalisaatio on muuttanut monia aloja, joista kuntoutus ei ole poikkeus. Onnistuessaan digitaalisten palveluiden lisääminen kuntoutusalalla tarjoaa merkittäviä mahdollisuuksia, mutta tämä edellyttää ammattilaisten osallistamista järjestelmien ja toimintatapojen kehittämistyöhön sekä organisaation tukea.

Tekoälyn visio digitalisaation uusista tuulista kuntoutusalalla (Copilot 5/2025).

Taustaa

Digitalisaatio on tullut jäädäkseen, ja se muuttaa myös kuntoutusalan toimintaa. DigiKunto-hanke tutkii, kuinka asiakas- ja potilastietojärjestelmät (jatkossa asiakastietojärjestelmät) tukevat kuntoutusalan ammattihenkilöitä ja millaisia osaamis- ja koulutustarpeita alalla on. Tutkimushanke toteutetaan yhteistyössä Pohjois-Savon hyvinvointialueen, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen, Itä-Suomen yliopiston sekä Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa. Erilaisia tietojärjestelmäkyselyjä on eri sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille tehty jo pitkään (THL 2025, SLL 2025), ja nyt aihetta tutkitaan myös kuntoutusalalla.

DigiKunto –hankkeen tutkimusmenetelmät

Tutkimusaineistot kerättiin tapaustutkimuksilla (fokusryhmähaastattelu, yksilöhaastattelut) syksyllä 2024 sekä kyselytutkimuksilla (alueellinen pilottikysely ja valtakunnallinen kysely) keväällä 2025. Pohjois-Savon hyvinvointialueen kuntoutusalan ammattihenkilöt toimivat kyselytutkimuksen pilotoijina ja nyt esiteltävät alustavat tulokset edustavat otosta kyseisestä pilottikyselystä. Kyselyn kohderyhmään kuuluivat kuntoutuksen ammattihenkilöt sekä heidän esihenkilönsä, joilla oli vähintään ammattikorkeakoulutason (tai tähän rinnastettava) kuntoutusalan tutkinto (ammattinimikkeenä esimerkiksi fysioterapeutti, lääkintävoimistelija, toimintaterapeutti, kuntoutuksen ohjaaja, jalkaterapeutti, apuvälineteknikko, puheterapeutti), ja jotka olivat käyttäneet asiakastietojärjestelmiä työssään kuntoutusalalla. Pilottikyselyyn vastasi 86 alueen kuntoutuksen ammattihenkilöä.

Digitaalinen asiakastyö Pohjois-Savon hyvinvointialueella

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaille tarjotaan yhä enemmän digitaalisia palveluja. Digitaalinen palvelu on digitaalisen viestintäkanavan tai alustan tuella toteutettu palvelu (Sote-sanastot, THL 2025), kuten omahoitopalvelu ja etävastaanotto. Digitaalista asiakastyötä tekevä kuntoutuksen ammattihenkilö hyödyntää erilaisia digitaalisissa palveluissa edistään asiakkaan kuntoutusta. Kyselyyn vastaajista 40 % teki digitaalista asiakastyötä, mutta heistä vain yksittäiset henkilöt useammin kuin kerran kuukaudessa. Digitaalisina palveluina toteutettiin etävastaanottoa puhelimitse ääniyhteydellä ja satunnaisesti videoavusteisesti. Vaikka digitaalista asiakastyötä kuntoutusalalla tehdään Pohjois-Savon hyvinvointialueella vielä harvoin, kuntoutuspalvelujen toteuttamiseen osin digitaalisesti suhtaudutaan alalla myönteisesti. Suurin osa vastaajista koki, että kuntoutumisprosessin eri vaiheita on mahdollista toteuttaa digitaalisesti. Samalla esitettiin myös digitaaliseen asiakastyöhön liittyviä huolia, jotka liittyivät esimerkiksi teknologiaan ja laitteisiin, digitaalisesti toteutettuun asiakkaan arviointiin sekä digitaalisuuteen kuntoutustyön toteutuksessa (Karikumpu ym. 2025).

Digitaalisen asiakastyöhön kaivataan tukea niin ammattihenkilöille kuin asiakkaille. Kuntoutuksen ammattihenkilöt ovat ristiriitaisessa tilanteessa, sillä asiakkaat kysyvät heiltä apua digitaalisten palveluiden käyttöön, vaikka he itse kokevat tarvitsevansa lisäkoulutusta. Tällä hetkellä ammattilaiset ovat saaneet tukea digitaaliseen asiakastyöhön oman alan kollegoilta ja IT-tuesta, mutta harvoin omalta lähiesihenkilöltä.

Tietojärjestelmien tuki työlle

Pohjois-Savon hyvinvointialueella vastaajat olivat kokeneita asiakastietojärjestelmän käyttäjiä. Aloittelijaksi ei itseään määritellyt yksikään vastaajista. Alueella käytettiin loppuvuodesta 2024 useampia erillisiä tietojärjestelmiä, sillä lähes puolet vastaajista kirjautui päivittäin useampaan kuin yhteen asiakastietojärjestelmään kirjatakseen asiakastietoa.

Kuntoutusalan ammattihenkilöt olivat kohtalaisen tyytyväisiä käyttämiinsä asiakastietojärjestelmiin. Tietojärjestelmät tukivat pääosin kirjaamistyötä ja ne koettiin lisäävän asiakas- ja potilasturvallisuutta, mutta järjestelmien käytettävyydeltä toivottiin kuntoutusalan erityispiirteiden huomioimista. Noin kolmasosa ammattilaisista koki, että käytettävillä tietojärjestelmillä oli haastavaa koostaa asiantuntijalausuntoja tai käyttää ICF-toimintakykyluokitusta.

Kuntoutusalan ammattihenkilöt kokivat, että oleellinen tieto jäi hahmottomatta suuren tekstimäärän takia. Noin puolet vastaajista havaitsi olevansa kuormittuneita muuttuvista digitaalisista käyttöjärjestelmistä, puutteellisesti toimivista tietoteknisistä laitteista ja kiireestä johtuen. Lisäkuormitusta aiheutti epätietoisuus siitä, mistä saada tukea tietojärjestelmien käyttöön. Suurin osa vastaajista ei tiennyt, kuka on heidän työpaikkansa tietojärjestelmän vastuukäyttäjä, perehdyttäjä tai tukihenkilö. Noin viidesosa vastaajista myös ilmoitti, että ei ollut koskaan osallistunut tietojärjestelmäkoulutukseen.

Yhteistyö ja tiedonkulku koettiin sujuvaksi, kun kollega omalta tai toiselta alalta toimi samassa työyksikössä ja käytti samaa asiakastietojärjestelmää. Ammattihenkilöt kokivat myös, että heidän kirjauksiaan hyödynnettiin asiakastyössä moniammatillisesti. Kuitenkin suurin osa vastaajista arvioi, että heidän kirjoittamaansa tietoa ei vertaisarvioida työyksiköissä tai hyödynnetä kehittämistyössä. Lisäksi enemmistö koki, että heitä ei ole osallistettu tai kuntoutuksen ammattialakohtaisia tarpeita ei ole huomioitu tietojärjestelmien kehittämisessä.

Lopuksi

Kuntoutusalan ammattihenkilöt suhtautuvat myönteisesti kuntoutusalan mahdollisuuksiin digitaalisten palveluiden tarjoajina, vaikka kuntoutusalan digikunnossa ja tietojärjestelmien käytettävyydessä Pohjois-Savon hyvinvointialueella on parantamisen varaa. Ennen kuin kuntoutuksen digitaalisten palvelujen tarjontaa hyvinvointialueella lisätään, kuntoutusalan ammattihenkilöitä on tärkeää osallistaa digitaalisten palveluiden kehittämiseen. Ammattilaiset kaipaavat lisää koulutusta ja tukea niin tietojärjestelmien kuin digitaalisten palveluiden ja asiakastyössä hyödynnettävien digityövälineiden käytössä. Organisaation tuki on keskeistä

digitalisaation onnistumisessa, ja ennen uuden teknologian käyttöönottoa tulisi sopia yhdessä toimintakäytännöistä, jotta teknologia palvelee palvelutuotannon prosessia parhaalla mahdollisella tavalla.

DigiKunto-tutkimushankkeen alustavat tulokset osoittavat, että kuntoutusalan digitalisaation edistäminen tarjoaa merkittäviä mahdollisuuksia Pohjois-Savon hyvinvointialueelle, mutta organisaatiotasolla onnistunut integraatio edellyttää tukitoimia:

Koulutukseen panostaminen: Järjestetään jatkuvaa koulutusta digitaalisten palveluiden ja työvälineiden käytössä.

Yhteistyön tukeminen: Edistetään tiedonkulkua eri järjestelmien välillä ja ammattilaisten kirjaaman tiedon hyödyntämistä tehokkaasti.

Ammattilaisten osallistaminen: Otetaan ammattilaiset mukaan tietojärjestelmien kehittämiseen, jotta järjestelmät tukevat paremmin kuntoutusta.

Käyttötuen vahvistaminen: Nimetään tietojärjestelmien vastuukäyttäjät, perehdyttäjät ja tukihenkilöt ja tiedotetaan heistä.

Työhyvinvoinnista huolehtiminen: Huolehditaan, että digitaaliset järjestelmät tukevat ammattilaisten työhyvinvointia eivätkä lisää kuormitusta.

Näillä toimenpiteillä voidaan varmistaa, että digitalisaatio palvelee kuntoutusalan ammattihenkilöitä ja heidän asiakkaitaan parhaalla mahdollisella tavalla!

Tulemme pyydettyessä mielellämme esittelemään tuloksia tutkimuksestamme!

Tutkimusryhmä:

Mari Kansanen, Ttm, ft, Tutkija, (Pohjois-Savon hyvinvointialue),
mari.kansanen@pshyvinvointialue.fi

Virpi Jylhä, FT, ft, tutkimuksen erityisasiantuntija, (Pohjois-Savon hyvinvointialue),
virpi.jylha@pshyvinvointialue.fi

Venla Karikumpu, TtM, sh, Tutkija, (Pohjois-Savon hyvinvointialue),
venla.karikumpu@pshyvinvointialue.fi

Ulla-Mari Kinnunen, professori (Itä-Suomen yliopisto), tutkimusprofessori, (Pohjois-Savon hyvinvointialue), ulla-mari.kinnunen@uef.fi ja ulla-mari.kinnunen@pshyvinvointialue.fi

Tuulikki Vehko, FT, sh, Tutkimuspäällikkö, (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos), tuulikki.vehko@thl.fi

Marja Äijö, TtT, ft, gerontologian ja kuntoutuksen yliopettaja, (Savonia ammattikorkeakoulu),
marja.ajjo@savonia.fi

Lisätietoa:

1. DigiKunto-tutkimushanke - Pohjois-Savo
2. THL (2025). Julkaisut sote-digitalisaatiosta - THL
3. SLL (2025). <https://www.laakariliitto.fi/tutkittua-tietoa/tutkimukset/polte/>
4. Sote-sanastot, THL (2025) Sote-sanastot - Sanasto - Sosiaali- ja terveydenhuollon digitaalisten palvelujen sanasto
5. Karikumpu, V., Vehko, T., Kansanen, M., Kinnunen, U.-M., Äijö, M., & Jylhä, V. (2025). Kuntoutuksen ammattihenkilöiden huolet digitaalisessa asiakastyössä. *Finnish Journal of EHealth and EWelfare*, 17(2), 171–187. <https://doi.org/10.23996/fjhw.156693>

Pohjois-Savon hyvinvointialue

Puhelinvaihe 017 173 311 (avoinna arkisin kello 7-17, muulloin kello 9-16)

- [→ Yhteystiedot](#)
- [→ Tilaa uutiskirjeitämme](#)
- [→ Laskutusosoitteet](#)
- [→ Lue blogiamme](#)
- [→ Saavutettavuusseloste](#)
- [→ Anna palautetta](#)
- [→ Henkilötietojen käsittely](#)
- [→ Sivukartta](#)
- [→ Asiakirjajulkisuuskuvaukset](#)

